

 	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

PATVIRTINTA
AB „Lietuvos geležinkeliai“ Valdybos
2024 m. lapkričio 19 d. sprendimu
Nr. SPR-VL(LTG)-46/2024

VIDAUS AUDITO POLITIKA

 	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

TURINYS

1.	ĮVADAS.....	3
2.	SAVOKOS.....	3
3.	BENDROSIOS NUOSTATOS	4
4.	VIDAUS AUDITO PRINCIPAI.....	4
5.	VIDAUS AUDITO VEIKLOS MODELIS	5
6.	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	7

 LIETUVOS GELEŽINKELIAI	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

1. ĮVADAS

1.1. Pagrindinis Vidaus audito politikos (toliau – Politika) tikslas – apibrėžti esminius vidaus audito veiklos valdymo principus, tikslus bei veiklos organizavimą LTG įmonių grupėje.

1.2. Politika parengta vadovaujantis Standartais.

1.3. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas vykdančios LTG įmonių grupės įmonės atžvilgiu šios Politikos nuostatos galioja ir taikomos tiek, kiek tai neprieštaruja teisės aktais reglamentuojamiems viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo valdymo nešališkumo, finansinio skaidrumo, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo bei užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą apskaičiavimo ir mokėjimo reikalavimams.

1.4. Politika privaloma visoms LTG įmonių grupės įmonėms, taip pat naujai į LTG įmonių grupę įtrauktoms įmonėms.

1.5. Jei yra LTG įmonių grupės įmonių vidaus teisės aktų reikalavimų ir šios Politikos neatitikimų, turi būti taikomos Politikos nuostatos.

1.6. LTG įmonių grupės dokumentai, susiję su vidaus auditų atlikimu ir procesais, turi būti parengti vadovaujantis šia Politika. Visi su vidaus auditais, išorės patikrinimais ir (ar) auditais susiję klausimai privalo būti suderinti su Vidaus audito vadovu arba pagal poreikį su Audito komitetu.

1.7. Vidaus audito padalinys vykdo ir koordinuoja vidaus audito veiklą visoje LTG įmonių grupėje bei užtikrina, kad Politikos ir kitų vidaus auditų reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų būtų laikomasi LTG įmonių grupės lygmeniu.

1.8. Politikos įgyvendinimas ir taikymas apibrėžiamas detalizuojančiuose vidaus teisės aktuose (metodikoje ir procesuose), kuriuos tvirtina LTG Vidaus audito vadovas.

2. SĄVOKOS

2.1. Šioje Politikoje žemiau pateiktos sąvokos reiškia:

Sąvoka	Apibrėžimas
Audito komitetas	Prie AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybos įsteigtas patariamasis komitetas, kurio vaidmuo detalizuojamas AB „Lietuvos geležinkeliai“ Audito komiteto veiklos nuostatuose.
LTG įmonių grupė	Įmonių grupė, kurią sudaro LTG ir jos tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuojami juridiniai asmenys.
Aukščiausio lygio vadovai	LTG generalinis direktorius ir jam tiesiogiai pavaldūs LTG struktūrinių padalinių vadovai bei nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių vadovai.
Pasaulinių vidaus audito standartų etikos ir profesionalumo srities principai ir standartai	Vidaus auditorių instituto (angl. <i>The Institute of Internal Auditors</i>) parengti principai ir standartai, kurie apibrėžia lūkesčius dėl profesionalių vidaus auditorių, įskaitant vidaus audito vadovus, kitus asmenis ir visas vidaus audito paslaugas teikiančias įstaigas, elgesio. Laikantis šių principų ir standartų, skatinamas pasitikėjimas vidaus auditoriaus profesija, kuriama vidaus audito funkcijos etikos kultūra ir suteikiamas pagrindas remtis vidaus auditorių darbu ir vertinimais.
LTG strategija	Veiklos planavimo dokumentas, kuriuo apibrėžiama bendra LTG įmonių grupės plėtros kryptis, nustatomi ne trumpesnio nei 10 metų laikotarpio veiklos tikslai ir siektini rezultatai.
Įmonė	AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupei priklausanti įmonė.
LTG, bendrovė	Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“.
LTG valdyba	Kolegialus LTG valdymo organas.

 LIETUVOS GELEŽINKELIAI	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

Sąvoka	Apibrėžimas
Patariamiosios paslaugos	Paslaugos, kurias teikdami vidaus auditoriai konsultuoja LTG įmonių grupės suinteresuotąsias šalis, neteikdami užtikrinimo ir neprisimdami valdymo pareigų. Patariamųjų paslaugų pobūdis ir apimtis priklauso nuo susitarimo su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis.
Patariamiosios paslaugos iniciatoriai	LTG ir Veiklos vienetų valdybos, LTG ir Veiklos vienetų generaliniai direktoriai, Aukščiausio lygio vadovai, LTG struktūrinių padalinių vadovai, veiklų vadovai, procesų, projektų, programų vadovai ir (ar) savininkai.
Objektas	LTG tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuojamų juridinių asmenų, LTG struktūrinių padalinių veikla, procesas, projektas, programa ar kitas objektas, kuris yra vertinamas užtikrinimo ir (ar) patariamųjų užduoties metu.
Audituojamasis subjektas	LTG, Veiklos vienetai ir / ar jų struktūriniai padaliniai, kuriuose vidaus audito funkciją vykdantys darbuotojai atlieka užtikrinimo ir (ar) patariamąsias užduotis.
Pasauliniai vidaus audito standartai (Standartai)	Vidaus auditorių instituto (angl. <i>The Institute of Internal Auditors</i>) išleisti Pasauliniai vidaus audito standartai, kuriuos sudaro 15 pagrindinių principų, kurie leidžia veiksmingai atlikti vidaus auditą. Kiekvienas principas paremtas standartais, kuriuose pateikiami reikalavimai, įgyvendinimo aspektai ir atitikties įrodymų pavyzdžiai. Kartu šie elementai padeda vidaus auditoriams užtikrinti principus ir įgyvendinti vidaus audito tikslą.
Užtikrinimo paslauga	Objektyvus vertinimas, siekiant suteikti užtikrinimą.
Užtikrinimas	Pareiškimas, kuriuo siekiama padidinti suinteresuotųjų šalių pasitikėjimą organizacijos valdysena, rizikos valdymu ir kontrolės procesais, susijusiais su nagrinėjamu klausimu, būkle, dalyku ar tikrinama veikla, palyginti su nustatytais kriterijais.
Užduotis	Konkreti vidaus audito užduotis arba projektas, apimantis kelias užduotis arba veiklą, skirtą konkrečioms susijusiems tikslams pasiekti.
Veiklos vienetas	AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupei priklausanti įmonė, išskyrus LTG.
Vidaus audito padalinys	LTG vidaus audito funkciją vykdantis padalinys.
VAT vadovas	LTG Vidaus audito vadovas.

3. BENDROSIOS NUOSTATOS

3.1. **Vidaus audito funkcijos paskirtis** –stiprinti organizacijos gebėjimą kurti, saugoti ir išlaikyti vertę, teikiant LTG valdybai ir Aukščiausio lygio vadovams nepriklausomą, rizika pagrįstą ir objektyvų užtikrinimą, patarimus, įžvalgas ir prognozes. Vidaus auditas turi būti iniciatyvus, profesionalus ir vertingas LTG įmonių grupės valdymo organų ir Aukščiausio lygio vadovų patarėjas.

4. VIDAUS AUDITO PRINCIPAI

4.1. Auditoriai privalo vadovautis Standartuose nurodytais etikos ir profesionalumo principais: elgtis sąžiningai, išlaikyti objektyvumą, taikyti žinias, įgūdžius ir gebėjimus, laikytis deramo profesinio atidumo, išlaikyti konfidencialumą.

 LIETUVOS GELEŽINKELIAI	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

4.2. Vidaus audito veikla turi būti organizuojama laikantis ir kitų Standartuose numatytų principų.

4.3. Auditas gali nesilaikyti vienos ar kelių esminių sąlygų, išdėstytų pagal kiekvieną iš III srities „Vidaus audito funkcijos valdysena“ standartų, kai vidaus audito vadovas pagrindžia esminių sąlygų neaktualumą ar taikomas alternatyvias procedūras, bei tai susiderina su LTG Valdyba ir Aukščiausio lygio vadovais.

5. VIDAUS AUDITO VEIKLOS MODELIS

5.1. LTG įmonių grupėje vidaus auditas veikia kaip trečioji linija, remiantis „Trijų linijų“ modeliu (angl. *The Three Lines model*), kuris padeda organizacijoms nustatyti struktūras ir procesus, geriausiai padedančius pasiekti tikslus, sustiprinti organizacijos ir jos rizikų valdymą.

5.2. Vidaus audito funkcija LTG įmonių grupėje yra centralizuota ir yra įgyvendinama vykdant standartizuotus procesus.

5.3. Vidaus audito funkciją LTG įmonių grupėje vykdo Vidaus audito padalinys. Kai funkcijai atlikti nėra tam reikalingų kompetencijų padalinyje arba turimi vidaus resursai yra nepakankami, Vidaus audito padalinys gali pasitelkti konsultantų pagalbą.

5.4. Dėl Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 24² straipsnio 5 dalyje keliamų reikalavimų, susijusių su esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų vykdymu, Vidaus audito padalinys nevertina AB „LTG Infra“ veiklos esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų įgyvendinimo srityje, tačiau atskirais atvejais gali vertinti esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų įgyvendinimo srityje taikomų vidaus kontrolių dizainą. Į kilusių klausimų dėl audito apimties sprendimą įtraukiami už šias funkcijas atsakingi AB „LTG Infra“ teisininkai. AB „LTG Infra“, esant vidiniam poreikiui ar rekomendavus Vidaus auditui po atlikto rizikų vertinimo ir planavimo, ar išorės institucijoms nurodžius atlikti esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų įgyvendinimo auditą, turi įsigyti išorinio audito paslaugas. Tokio audito rezultatai su pagrindinėmis išvadomis, neatskleidžiant konfidencialios informacijos, turi būti pateikti Vidaus audito padaliniui. LTG valdyba turi teisę gauti visą informaciją.

5.5. Vidaus audito funkciją vykdančioms darbuotojoms turi būti suteikta visa reikiama jų darbui atlikti informacija, duomenys, paaiškinimai raštu bei žodžiu, išskyrus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo konfidencialią informaciją ir duomenis, susijusius su esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų vykdymu. Taip pat auditoriams turi būti suteiktos prieigos prie materialaus turto ir suteikta galimybė naudotis kitų darbuotojų paslaugomis, kiek tai yra reikalinga vidaus audito funkcijoms atlikti. Esant informacijos ir (ar) prieigų ribojimui Vidaus audito padalinys privalo kreiptis į Audito komitetą, kuris sprendžia dėl tokio prašymo pagrįstumo.

5.6. Aukščiausio lygio vadovai privalo užtikrinti (t. y. sukurti sistemą), jog Vidaus audito padalinys būtų laiku informuotas apie LTG įmonių grupėje pradedamus, vykstančius išorės patikrinimus ir (ar) auditus, vykdomus Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės, Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijos, teisėsaugos institucijų, išorės tiekėjų, išorinių auditorių ir kitų institucijų bei organizacijų, jų pateiktas rekomendacijas bei informaciją apie pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo statusą, reikšmingus incidentus bei rizikų pasireiškimą faktus.

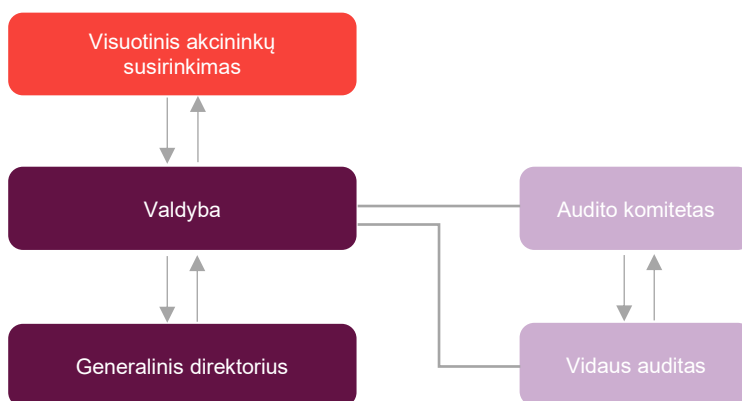
5.7. Vidaus audito nepriklausomumą LTG įmonių grupėje užtikrina tai, kad Vidaus audito padalinys už savo funkcijų vykdymą tiesiogiai atsiskaito LTG valdybai (žr. 1 pav.). Svarbiausi klausimai teikiami LTG valdybai prieš tai juos apsvačius Audito komitete. Jei yra daromas poveikis Vidaus audito veiklai, Vidaus audito vadovas turi įspėti apie tai Audito komitetą, o problemai neišsprendus - LTG valdybą. Vidaus audito padalinys administraciniais klausimais atsiskaito LTG generaliniam direktoriui.

5.8. Vidaus auditorius neturi vertinti tos veiklos (teikti užtikrinimo paslaugas), už kurią buvo atsakingas praėjusius vienerius metus. Vidaus auditas gali teikti užtikrinimo paslaugas tose srityse, kuriose anksčiau yra teikęs patariamąsias paslaugas, su sąlyga, kai VAT vadovas patvirtina, kad patariamųjų paslaugų pobūdis nekenkia objektyvumui ir paskirsto žmogiškuosius išteklius vidaus

 LIETUVOS GELEŽINKELIAI	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

audito užduočiai taip, kad būtų užtikrintas konkretaus auditoriaus individualus objektyvumas. Siekiant užtikrinti vidaus auditorių nepriklausomumą ir objektyvumą, vidaus auditoriai kartą per metus turi pateikti VAT vadovui nepriklausomumo ir objektyvumo pareiškimus, kuriuose nurodo, kad žinomų objektyvumo pažeidimų nėra arba atskleidžia galimus objektyvumo pažeidimus bei atvejus, kai nepriklausomumas galėjo būti pažeistas. Jei audito veikloje galimas nepriklausomumo ar objektyvumo sumažėjimas, VAT vadovas turi aptarti šias aplinkybes su Aukščiausio lygio vadovais. Jei audito veikloje nebuvo eliminuotos aplinkybės, keliančios grėsmę nepriklausomumui ar objektyvumui, apie tai turi būti pranešta Audito komitetui. Jei auditorių nepriklausomumo ar objektyvumo sumažėjimas yra realus ir turi įtakos auditorių sugebėjimui nepriklausomai ir objektyviai atlikti savo pareigas, VAT vadovas turi tai aptarti su LTG Valdyba ir siekti išspręsti situaciją. Pranešamos informacijos turinys priklauso nuo aplinkybių pobūdžio. VAT vadovas kartą per metus LTG valdybai patvirtina vidaus audito funkcijos nepriklausomumą organizacijoje arba atskleidžia grėsmes ir susijusias rizikas. Tai apima pranešimą apie atvejus, kai nepriklausomumas galėjo būti pažeistas, ir apie veiksmus ar apsaugos priemones, taikytas šiam pažeidimui pašalinti.

5.9. LTG įmonių grupės įmonių valdyboms bei vadovams periodiškai yra teikiama informacija apie atliktų vidaus auditų bei rekomendacijų įgyvendinimo pažangos stebėsenos rezultatus.



1 paveikslas. Vidaus audito atskaitingumas

5.10. Vidaus audito padalinys bendradarbiauja su Audito komitetu ir vykdo šio komiteto prašymus bei pavedimus.

5.11. LTG Valdyba tvirtina metinį Vidaus audito planą, metinį biudžetą (kaip bendro LTG Grupės biudžeto dalį) bei Vidaus audito vadovo atlygį. Vidaus audito vadovas bent vieną kartą per metus atsiskaito LTG valdybai ir Audito komitetui apie Vidaus audito padalinio veiklos tikslų, įgaliojimų, funkcijų, veiklos plano ir biudžeto vykdymą, atitikimą Standartams.

5.12. Vidaus audito vadovas turi teisę bendrauti ir bendradarbiauti su Audito komitetu ir LTG valdyba tiesiogiai, tačiau siektina, jog LTG generalinis direktorius prieš tai būtų supažindinamas su informacija, teikiama Audito komitetui ir LTG valdybai.

5.13. Vidaus auditas turi padėti išlaikyti veiksmingas kontrolės priemones, vertindamas jų veiksmingumą ir efektyvumą bei skatindamas jas nuolat gerinti.

5.14. Vadovaujantis Standartais kiekvieno audito metu vertinama galimo sukčiavimo (angl. *fraud*) rizika, o remiantis tarptautiniu standartu ISO 37001:2016 periodiškai atliekamas antikorupcinės vadybos sistemos ar atskirų jos elementų vertinimas.

5.15. Vidaus audito funkcija realizuojama įgyvendinant:

5.15.1. Vidaus audito funkcijos vystymo planą, kuris nusako Vidaus audito padalinio veiklos kryptis, atitinka ir papildo LTG strategiją, numato pamatuosiamus veiklos rodiklius ir parametrus. Planą tvirtina LTG valdyba pagal Audito komiteto rekomendaciją.

 LIETUVOS GELEŽINKELIAI	AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ Vidaus auditas
Vidaus audito politika	Nr. P/FN17/LTG/1 Versija 05

5.15.2. Penkis pagrindinius vidaus audito procesus:

5.15.2.1. **Vidaus audito veiklos planavimas** – siekiant tinkamai planuoti vidaus audito veiklą ruošiamas rizikos vertinimu pagrįstas vidaus audito veiklos planas, nusakantis vidaus audito veiklos prioritetus, kurie turi derėti su LTG įmonių grupės tikslais.

5.15.2.2. **Audito atlikimas (užtikrinimas)** – vykdant vidaus audito veiklą nustatytų faktų objektyvus įvertinimas, siekiant pateikti nuomones ar išvadas dėl audito objekto, subjekto, veiklos, funkcijos, proceso, sistemos ar kitų dalykų. Atliekant užtikrinimo procesą, dalyvauja trys šalys: 1) proceso savininkas, darbuotojas ar jų grupė, tiesiogiai susijusi su objektu, veikla, funkcija, procesu, sistema ar kitu dalyku; 2) vertinantis darbuotojas ar jų grupė – vidaus audito funkciją vykdantis darbuotojas; 3) atliktu įvertinimu pasinaudojantis darbuotojas ar jų grupė.

5.15.2.3. **Patariamąsios paslaugos** – tai patariamojo pobūdžio veikla ir jos teikiamos tada, kai klientas jų prašo. Paslaugų pobūdis ir apimtis priklauso nuo to, kaip susitariama su klientu. Teikiant patariamąsias paslaugas, dažniausiai dalyvauja dvi šalys: 1) patarimo prašantis ir jį gaunantis darbuotojas ar jų grupė – klientas; 2) paslaugą atliekantis ir siūlantis patarimus darbuotojas ar jų grupė – vidaus auditorius.

5.15.2.4. **Pažangos stebėseną** – proceso tikslas yra stebėti, kokių veiksmų imamasi dėl rekomendacijų įgyvendinimo. Vidaus audito vadovas atsakingas už pažangos stebėsenos proceso įdiegimą ir palaikymą. Šis procesas skirtas stebėti ir nustatyti, ar vadovų numatyti veiksmai sėkmingai įgyvendinami, ir aukščiausi vadovai neprisiėmė netoleruotino rizikos lygio.

5.15.2.5. **Atsiskaitymas ir vadovybės informavimas** – procesas apima periodinį informavimą apie vidaus audito rezultatus bei vidaus audito veiklos tikslų, įgaliojimų, funkcijų, veiklos plano, biudžeto vykdymą, išteklių pakankumą bei atitikimą Standartams. Atsiskaitant pateikiama informacija apie atskleistas svarbias rizikas, vidaus kontrolės problemas bei kitus klausimus, į kuriuos Audito komitetui, LTG valdybai ar LTG įmonių grupės įmonių valdyboms siūloma atkreipti dėmesį.

5.15.3. Kokybės užtikrinimo ir gerinimo programą, kuri rengiama vadovaujantis Standartais ir Vidaus audito metodika Nr. M/FN17/LTG/1 bei siekiant vidaus audito paslaugų kokybės gerinimo. Vidaus audito vadovas yra atsakingas už Kokybės užtikrinimo ir gerinimo programos parengimą bei priežiūrą. Su programos vertinimų rezultatais, apimtimi, dažnumu, vertintųjų išvadomis, veiksmų planais, pažanga, padaryta įgyvendinant sutartus veiksmus supažindinamas Audito komitetas ir LTG valdyba.

5.16. Šios Politikos įgyvendinimą LTG įmonių grupėje detalizuoja Vidaus audito metodika Nr. M/FN17/LTG/1 ir procesų standartai.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

6.1. Politiką ir jos pakeitimus tvirtina LTG valdyba atsižvelgdama į Audito komiteto rekomendacijas.

6.2. Politika peržiūrima ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus arba pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktams, reglamentuojantiems LTG įmonių grupės ar audito veiklą, atsiradus esminiems LTG strategijos pakeitimams, ar pasikeitus Standartams.

6.3. Politikos peržiūrėjimą ir atnaujinimą inicijuoja ir koordinuoja Vidaus audito vadovas.

6.4. Politika taikoma tiek, kiek neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ir (ar) kitiems galiojantiems teisės aktams.

6.5. Politika viešai skelbiama LTG interneto svetainėje.